

sbory Jednoty vyšla ještě r. 1731 a 1760 s novými změnami. Také tisk *polské* bible opatřil Komenský v Amsterdamě [r. 1660] a pečoval nadále o bratrské bohoslovce spolu s polskými seniory.

A zároveň měl pastýř mizejícího stáda oči otevřené *pro otázky a potřeby církví daleko věšších*. Již latinské vydání Ľasického bylo určeno především veřejnosti mimobratrské i s doprovodem, horlícím pro zakončení dogmatických hádek a pro reformaci života. Zejména upoutala Komenského Anglie svými spory o církevní zřízení, které se přenášely i do Uher. Když za vedení Cromwellova vítězil independentismus, přející největší nezávislost jednotlivým sborům, ba jednotlivým věřícím, viděl v tomto směru neblahé tříštění církve a nebezpečné novotářství. I napsal pro anglickou veřejnost spis *Independencia aeternarum confusionum origo* [„Naprostá nezávislost počátek věčných zmatků“], kde radí spojit dobré stránky řádu biskupského se zřízením presbyterním po příkladě Jednoty [1648]. Po vítězství anglikánské církve za nové vlády Stuartů obrátil se na ni opět s chválou řádu a kázně, které se jí nedostávalo, a jejím biskupům naléhavě doporučil chudobu spisem *De bono unitatis et ordinis* [„O statku jednoty a řádu“]. Jádrem spisu tvoří latinský text *Řádu církevního* Jednoty s poznámkami a její dějiny [„Stručná historie církve slovanské“, 1660]. Vznikl tak spis pro budoucnost velmi důležitý, prostředkující poznání bratrských řádů těm, kdo stáli o reformu církve v příštím století.

Víra ve výroky Drabíkovy vedla Komenského za nových událostí politických — zemřel císař Ferdinand III., Jiří Rákóczy měl dočasné úspěchy v Polsku — k soubornému vydání proroctví Kotterových, Poniatowské a Drabíkových v latinském překladu a s příslušným doprovodem v silném svazku *Lux in tenebris* [„Světlo v temnostech“, 1657]. Narazil na odpor orthodoxních bohoslovců — tím spíše, že se proroctví opět nesplnila. I jeho někdejší lešenský žák, profesor Mikuláš Arnold, postavil se proti němu a vinil jej z rozšiřování falešných proroctví a ze zrád Lešna. V této věci mohl ovšem Komenský právem říci, že by město neušlo za švédské války pohromy, i kdyby nebylo víry v Drabíkova proročká slova. Na Slovensku působil však

lednický prorok svou činností neklid i mezi Bratry a pochopitelné obavy. Jeho proroctví, šířená v evropské veřejnosti, musila jednou upozornit na jejich původce císařskou vládu, která v Uhrách po pádu Jiřího II. Rákóczyho vždy více upevňovala svou moc, a důsledky dolehnou i na Bratry. Opakovaly se i zásadní námitky proti novodobým proroctvím, i proti obsahu slov Drabíkových a proti jeho životu a pánovitosti. Zejména kon-senior Jan Felin a B. Pavel Vetterin, z nekněžské skalický lékař Dr Josef Securius, stavěli se proti němu. Rozpoutaly se polemiky a otrásly slábnoucími sbory. Konány schůze, na nichž měly být strany smířeny a Drabík měl osvědčit pravost svých vidění. K takové schůzi konané v Púchově r. 1663 sepsal Komenský horoucí modlitbu o rozpoznání mezi pravým a falešným proroctvím a vydal ji s rozbořem Zjev. 12 ve spisku *Boj Michala a anjelů jeho s Drakem a anjely jeho* jako jednu ze svých posledních českých publikací. Drabík trval s nejhroznějšími přísahami při pravdivosti svého poselství. Ve smrti B. Felina [1662] viděl trest Boží na protivníku. B. Vetterin v odporu neustával.

Zatím se Komenský — a s ním i Drabík — rozhlížel stále šíře, odkud by mohla přijít pomoc k vyvrácení panství Vídně a Říma. Nadál se jí i od francouzského krále Ludvíka XIV. za napětí mezi ním a papežem, i od Turků s nadějí na jejich obrácení ke Kristu. K tomu cíli plánoval misii mezi Turky a psal již na adresu sultánovu předmluvu k překladu Písma do turečtiny [1667] nedbaje, že nedávno předtím [1663] za nového rozmachu tureckých válek tatarští spojenci Turků strašně zpustošili jeho rodnou Moravu. Novým, rozšířeným vydáním proroctví, tentokrát *Lux e tenebris* [„Světlo z temností“] nazvaným [1665], mimo něž od r. 1659 zvláště vydával i noční vidění pražského exulanta bydlícího v Lešně, Štěpána Meliše, vzbudil si nové nepřátelství, tentokrát s groningenským profesorem Samuelem Maresiem, jehož útok jej přiměl k obraně do značné míry své-životopisné [Continuatio admonitionis fraternae — „Pokračování v bratrském napomínání“, 1669]. Nevycházel z polemik, když měl zároveň co činit i se sociálním Danielem Zwickerem.